

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir.

ALGILAR

Avrupa ve Orta Asya'daki LGBTİ Gençlerin Evsizlik Sorunu
LGBTİ Alanında Faaliyet Gösteren Kuruluşların Katılımıyla Yapılan Anketin Bulguları

ALGILAR*

Avrupa ve Orta Asya'daki LGBTİ Gençlerin Evsizlik Sorunu

LGBTİ Alanında Faaliyet Gösteren Kuruluşların Katılımıyla Yapılan Anketin Bulguları

*ILGA Europe resmi olmayan çevirisidir.

<https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/Attachments/Perceptions%20-%20ILGA%20Europe%20Compressed.pdf>

Çeviri: Yiğit Mahmutoglu

Editör: Damla Umut Uzun, Yasemin Öz

Yayımlayan: Kaos GL Derneği

Birinci Baskı: Ekim 2021, Ankara

Tasarım: Ceket Medya

Basım: OnAda Tanıtım Basım Promosyon
Organizasyon San. ve Tic. Ltd. Şti.

Basım Yeri: Atalay Konfeksiyon Matbaacılık
Süzcün Cad. No: 7 Altındağ / ANKARA
Sertifika No: 47911

Kaos GL Derneği

PK 12 Tunus PTT Kavaklıdere-Ankara

Telefon: +90 (545) 340 82 28

Faks: +90 312 230 6277

E-posta: bilgi@kaosgldernegi.org

www.kaosgldernegi.org

www.kaosgl.org

Bu kitap parayla satılamaz. İnsan haklarının desteklenmesi amacıyla yapılan ve ticari olmayan etkinliklerde serbestçe kullanılabilir.

İsveç
Sverige

Bu yayın, Avrupa Birliği'nin ve İsveç Uluslararası Kalkınma ve İşbirliği Ajansı'nın (SIDA) desteklediği Eşit Haklar İçin Savunuculuğu Güçlendirme projesi kapsamında çevrilmiş ve yayımlanmıştır. İçerik tamamıyla Kaos GL'nin sorumluluğu altındadır. Avrupa Birliği'nin veya SIDA'nın resmi görüşlerini yansıttığı anlamına gelmemektedir.

Algılar

Avrupa ve Orta Asya'daki LGBTİ Gençlerin Evsizlik Sorunu
LGBTİ Alanında Faaliyet Gösteren Kuruluşların Katılımıyla Yapılan Anketin Bulguları

Genel Özet.....	2
Araştırma Hakkında	4
Geçmişimiz	4
Çalışma	5
Katılan Kuruluşlar Hakkında.....	5
Hizmet Verilen Toplumsal Gruplar	8
Demografik Veri Toplama.....	9
'Genç' Kavramının Tanımı	10
LGBTİ Gençlerinin Evsiz Olmalarının Sebepleri	12
COVID-19 ve Etkileri.....	13
LGBTİ Gençlerde Evsizlikle Mücadele	13
Hizmet Verilen Toplumsal Gruplar	15
Gözlemler ve Sonuçlar	18
Bu Rapordan Sonraki Adımlar	21

Genel Özet

Uluslararası Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans ve İnterseks Derneği-Avrupa (ILGA-Avrupa), True Colours United ve Silberman Cinsellik ve Toplumsal Cinsiyet Merkezi (CCSM) tarafından hazırlanan bu rapor, Avrupa ve Orta Asya'da bulunan Lezbiyen, Gay, Biseksüel, Trans ve İnterseks (LGBTİ) Gençlerin Evsizlik Durumu üzerine çalışan kuruluşların katılımıyla 2020 yılında yapmış oldukları anketin bulgularını özetlemektedir. Anket, Ağustos 2020'den Eylül 2020 tarihine kadar internet üzerinden yapılmıştır. Bu anket, Avrupa ve Orta Asya'da LGBTİ gençlerin evsizliği üzerine çalışan kuruluşların deneyimlerini anlamak üzerine tasarlanırken ankete katılan kuruluşların desteklediği evsiz LGBTİ gençlerin tahmini rakamı ve evsizliğin yaygınlığının da anket üzerinden saptanması amaçlanmıştır. Bu anket, 32 farklı ülkede faaliyet gösteren 71 örgütün katılımıyla gerçekleşmiştir. Aşağıda bulguları özetlenen bu anket değerlendirilirken ankete davet edilen 650 kuruluştan, yalnızca 71'inin bu ankete katıldığı göz önünde bulundurulmalıdır. Anketin katılımcı sayısı, ILGA Avrupa'nın daha önce düzenlediği anketlerin katılımcılarına kıyasla daha düşük bir sayıdadır.

Katılımcıların üçte birinden fazlası (41%) kuruluşlarının özellikle ve öncelikli olarak evsizlik yaşayan çeşitli LGBTİ genç grupları ile veya onlar adına çalışmak için var olduğunu ifade etti.

- Katılımcıların dörtte üçü (75%) kuruluşlarının önceliği veya deneyimi olmadığı halde evsiz LGBTİ gençlik gruplarıyla çalıştıklarını ifade etmiştir.
- Katılımcıların yalnızca 63%'ü evsiz LGBTİ gençleri desteklerken sahip oldukları kurumsal bilgi ve deneyime güven duyduklarını dile getirmiştir.
- Katılımcılar, hizmet sağladıkları evsiz LGBTİ gençlerin evsizlik sebeplerini, onların deneyimleri doğrultusunda ifade etmiş ve ortaya, yoksulluk, aile tarafından reddedilme, psikolojik problemler yaşama veya göçmen/mülteci statüsü konumunda olma gibi tekrarlayan sebepler çıkmıştır.

"Uzun lafın kısıyası: LGBTİ gençlerin %50'si, dezavantajlı olmakla beraber, aşırı homofobik ve dindar ailelerden geliyor, bu yüzden ailelerinden uzaklaşıyorlar. Birçoğu salgın öncesi dönemde işlerini kaybetmişler."

Ankete katılan kuruluşların çoğu, genç LGBTİ kişilerin evsizliğiyle mücadelede hükümet politika ve mevzuat desteğinin ve verilen fonların yetersizliğini dile getirdi.

- Ankete katılan kuruluşların faaliyet gösterdikleri ülkelerin çoğunda, gençlerin evsizlik sorunu ile mücadele etmeyi amaçlayan ulusal bir politika izlenmemektedir (%39) ya da katılımcılar, ülkelerinde böyle bir ulusal politikanın olup olmadığından emin olmadıklarını belirtmiştir (%23).
- Ankete katılanların yaklaşık dörtte üçü (%72), faaliyet gösterdikleri ülkede/bölgede LGBTİ gençlerin evsizlik sorunu ile özel olarak mücadele eden herhangi bir ulusal politikanın izlenmediğini belirtmiştir.
- Ankete katılan kuruluşların yarısından fazlası (%59), LGBTİ gençlerin evsizliğine odaklanan programlara devlet desteğinin olmadığını ve kuruluşların yaklaşık yarısı (%47), bu tür programlar için fon desteği olmadığını ifade etmişlerdir.

"Yaşadığımız en büyük güçlük, (ülkemizdeki) siyasi durum ve toplumda artan homofobi ve transfobi. Siyasi durumla bağlantılı olarak, hükümetin izleyeceği tutumun Polonya'daki trans kişilerin durumunu daha da kötüleştirebileceğinden endişe duyuyoruz. Yaşadığımız sorunları çözmemiz, yalnızca hükümetin yasal, mali ve altyapı desteği ile mümkün olabilir."

LGBTİ gençlerde evsizliğin yaygınlık oranı belirsizdir.

- Ankete katılan kuruluşlardan neredeyse dörtte biri (%22,5), ülkelerindeki evsiz genç nüfusun yüzde kaçının LGBTİ olduğu konusunda "gerçekten hiçbir fikirleri olmadığını" belirtti.
- Ankete katılan kuruluşlardan neredeyse üçte biri (%30); LGBTİ genç evsizliğinin ülke içindeki yaygınlığına ilişkin, LGBTİ genç nüfusunun evsiz nüfusa orana kıyasla %10-20 arasında olduğunu tahmin etmiştir.

"Bu ülkede, LGBTİQ evsizliği alanı zor aydınlatılacak bir konu! Bu duruma dair çok az bilgiye sahibiz."*

COVID-19 salgını, ankete katılan kuruluşların çoğunluğu için hizmet sağlamayı ve hizmetlerden faydalanan yararlanıcıların ihtiyaçlarını etkilemiştir.

- Ankete katılan kuruluşların yarısından fazlası (%56), COVID-19 salgınının, LGBTİ gençlerin evsizliğini ve bu alanda yapılan çalışmaları etkilediğini ifade etti.
- Bu kuruluşlardan %37,5'i, iş fırsatları ve gelirin azaldığını; %35'i ise eve kapanma sebebiyle LGBTİ gençlerin, kimliklerini kabullenmeyen aile üyeleriyle yaşamak zorunda kaldığını ve bu durumun onların sorunlarını şiddetlendirdiğini ifade etti.
- Barınma ve diğer temel kaynaklara daha fazla ihtiyaç duyulmasına rağmen katılımcı kuruluşlar, hükümetlerin evsizlik yaşayan kişiler için desteğe öncelik vermediğini belirtti.

Toplanan veri türleri ve veri toplama yöntemleri açısından demografik veri toplama pratiği kuruluşlar arasında farklılık göstermiştir.

- Ankete katılan kuruluşların üçte biri (%34) yararlanıcılar hakkında herhangi bir tür demografik veri toplarken üçte birinden biraz fazlası (%37) yararlanıcılardan bazen veri topladığını ifade etti.
- Ankete katılan kuruluşların yarısından biraz azı, yararlanıcıların cinsel yönelimi (%45) ve cinsiyet kimliği (%46) hakkında veri topladığını bildirdi. Üçte birinden fazlası (%39) ise yararlanıcıların cinsiyeti hakkında bilgi topladığını ifade etti.
- Anketimizdeki sorular, katılımcıların trans ve interseks deneyimler üzerine veri toplayıp toplamadığını tespit etmek üzerine tasarlanmamasına rağmen; katılımcı kuruluşların dörtte üçü (%76) özellikle trans kişilerle ve yarısından fazlası (%52) interseks kişilerle çalıştığını ifade etti.

“COVID-19 salgını, LGBTİ gençlerin evsizliğini etkiledi, çünkü topluluk temelli kuruluşların tavsiyelerine rağmen, evsiz LGBTİ gençler, hükümetin COVID-19 ile mücadele politikalarına dahil edilmedi. Bu şartlar altında aile üyelerinden destek ve topluluktan dayanışma görmeyen queer kişiler işsiz ve gelirsiz bırakıldı ve bu yüzden kendilerini ciddi bir evsizlik riski altında buldular.”

“İsveç'te genel olarak lgbtqi, ırk veya diğer alanlar gibi farklı kimlik kategorilerine ayrıştırılmış istatistiksel veri bulmak çok zor. Bu durum işimizi ve yeni bir işe başlamamızı zorlaştırıyor.”

Ankete katılan kuruluşlar, 'genç' tanımını oldukça farklı şekillerde yapmıştır.

- Kuruluşların %34'ü 'genç' kavramını 30 yaşın altındaki kişiler olarak tanımlamaktadır.
- Kuruluşların %17'si ise 'genç' kavramının 24 yaş ve altı kişileri içerdiğini düşünmektedir.

Araştırma Hakkında

Geçmişimiz

Barınma istikrarsızlığı ve evsizlik, dünya çapında LGBTİ gençleri ve genç yetişkinleri etkilemektedir. 2017 yılında Varşova, Polonya'da, True Colours United, ILGA-Avrupa ile LGBTİ gençlerin evsizliği üzerine bir etkinlik düzenleyerek çalışmaya başlamıştır. O zamandan beri, bu kuruluşlar, ILGA Avrupa'nın yıllık konferanslarında atölyeler düzenlemiş ve Avrupa'daki evsiz LGBTİ gençlerin hayatlarındaki gerçekleri anlamak için Evsizlik üzerine Çalışan Avrupa Ulusal Örgütler Federasyonu (FEANTSA) ile iş birliği yapmıştır. Bu bağlamda, Avrupa'da bu konular üzerine çalışan kuruluşlarla bir çalışma oturumu düzenlenmiş ve FEANTSA ve ILGA Avrupa, evsizlik konusunu Avrupa'daki kurumlarla

savunuculuk çalışmalarına bir politika gündemi olarak eklemiştir. LGBTİ örgütlerin, evsiz LGBTİ gençler üzerine çalışma ve/veya evsizlik yaşayan LGBTİ gençler ile çalışma hakkında daha fazla bilgiye sahip olabilmek için True Colors United, FEANTSA ve ILGA Avrupa, bu konulara bir temel oluşturabilecek ve bu kritik konularda karşılaşılan sorunlara çözüm geliştirebilecek bir araştırma üzerinde birlikte çalıştılar. Hunter Üniversitesi Silberman Cinsellik ve Toplumsal Cinsiyet Merkezi'nin (SCSG) de paydaş olduğu, True Colours United ve ILGA Avrupa tarafından geliştirilen bu araştırma/anket, evsiz LGBTİ gençlerin hayatlarındaki gerçekleri kavramak adına atılan ilk adımlardan biri olmuştur.

Çalışma

Bu çalışma evsiz LGBTİ gençlerin ihtiyaçlarını ve bu ihtiyaçların nasıl karşılanabileceğini daha derinden anlamayı amaçlarken, LGBTİ odaklı çalışan kuruluşların, evsiz LGBTİ gençlere destek verirken karşılaştığı zorlukları ve elde ettikleri başarıları da örneklemektedir. Bu araştırma, 2019 senesinde FEANTSA, True Colours United ve Hunter Üniversitesi SCSG'nin yapmış olduğu başka bir araştırmayı baz almaktadır. FEANTSA araştırması Avrupa'da evsizlik konusunda hizmet sağlayıcıların evsiz LGBTİ gençlerle olan deneyimlerine odaklanırken, bu araştırma, evsiz LGBTİ gençlere halihazırda destek vermekte olan LGBTİ örgütlerinin deneyimlerini anlamaya ve açıklamaya çalışmaktadır. Burada sunulan araştırma, ILGA-Avrupa üyesi kuruluşların internet üzerinden katıldığı bir ankete dayanmaktadır. Anket sorularının ve bağlamının geliştirilmesi ise ILGA-Avrupa, True Colours United ve Hunter Üniversitesi CCSM'nin ortak çabalarıyla gerçekleşmiştir. Bu araştırma Hunter Üniversitesi Beşeri Araştırma Katılımcılarını Koruma için Kurumsal İnceleme Kurulu tarafından onaylanması üzerine yayınlanmaktadır.

Aşağıda bulguları sunulan online anket, Ağustos-Eylül 2020 süresince Qualtrics platformu üzerinden 650 ILGA-Avrupa üyesi kuruluş ve ILGA-Avrupa veritabanına kayıtlı olan diğer LGBTİ kuruluşları ile paylaşılmıştır. Sosyal medya üzerinden kuruluşların ankete katılımı üzerine çağrı yapılmasına ve yaklaşık 218 kurumun anketi incelemesine rağmen içlerinden yalnızca 71 kuruluş anketin tamamını tamamlayıp aşağıda sunulacak olan analize dahil olmuştur. Ankete katılan kuruluşların sayısı az olduğu için bu bulgular, ne tüm ILGA-Avrupa üye kuruluşlarının ne de LGBTİ'lerle çalışan örgütlerin deneyimlerine genellenemez. Yine de aşağıda sunulacak olan çalışma, önceden yapılmış olan çalışmaları destekleyip evsiz LGBTİ gençlerin yaşadığı zorlukları aşabilmek adına önemli bilgiler içermektedir.

KATILAN KURULUŞLAR HAKKINDA

Bu çalışma, kuruluşları temsil eden çalışanların raporlamasına dayanmaktadır. Ankete katılan kuruluşların çoğunluğu (%83, 59 tanesi) kendi hükümetlerine kayıtlı olan kuruluşlardır. Aşağıdaki tabloda (bkz. Tablo 1) 32 ülkeden ankete katılan 71 kuruluşun verdikleri yanıtların oransal dağılımları yer almaktadır:

TABLO 1

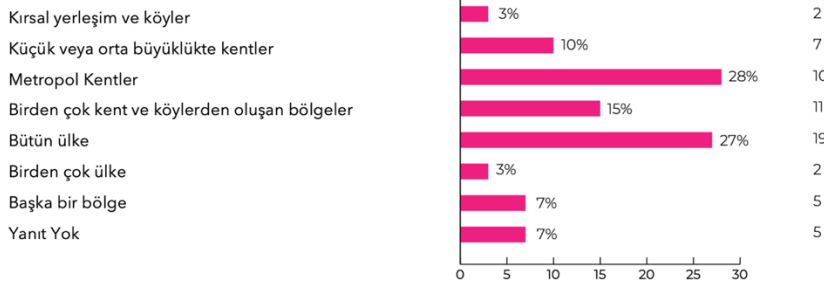
Katılımcıların Ülke Dağılımı

Arnavutluk	2	Yunanistan	2	Polonya	1
Ermenistan	1	Macaristan	4	Portekiz	1
Avusturya	1	İzlanda	1	Romanya	5
Belçika	5	İrlanda	2	Sırbistan	3
Bosna Hersek	2	İtalya	4	Slovenya	2
Bulgaristan	1	Kırgızistan	1	İspanya	5
Danimarka	4	Letonya	1	İsveç	3
Finlandiya	2	Malta	1	İsviçre	1
Fransa	2	Karadağ	1	Ukrayna	1
Hırvatistan	2	Kuzey Makedonya	1	Birleşik Krallık	3
Almanya	5	Hollanda	1		

Katılımcı kuruluşlar, Avrupa'da farklı bölgelerde faaliyet göstermektedir. Kuruluşların bazıları bölgelerindeki farklı Avrupa ülkelerinde çalışırken, bazıları metropollerde (%28), bazıları da kırsal bölgelerde faaliyet sürdürmektedirler. Ankete katılan kuruluşların %27'si ise bütün ülke dahilinde (kırsal/metropol ayrımı olmaksızın) hizmet vermektedirler. Aşağıdaki tabloda katılımcı kuruluşların profilleri üzerine bilgiler paylaşılmıştır:

TABLO 2

Kuruluşların Hizmet Verdiği Bölgeler

Katılımcı kuruluşların yaklaşık dörtte üçü (%70) topluluk üyelerinin girebileceği açık bir fiziksel alana sahip olduklarını dile getirmiştir.

Bulgularımızda, araştırmaya bazı ülkelerin yer almadığı gözlenmektedir. Bu ülkelerdeki kuruluşların dil veya diğer zorluklar yüzünden araştırmaya dahil olamaması, bu ülkelerde evsiz LGBTİ gençlerin olmadığı anlamına gelmemelidir. Türkiye ve Rusya gibi araştırmaya dahil olmayan ülkelerde, yerel hak savunucuları, sosyal politikaların evsiz LGBTİ gençleri de kapsamaları adına çaba göstermektedirler.

“Devletimize evsiz LGBTİ gençlerin ne kadar önemli bir çoğunluk olduğunu ve bu probleme ulusal bir çözüm getirmek ihtiyacı içerisinde olduğumuzu anlatmakta zorlanıyoruz. Bu sorunlara karşı önlemler almanın yanı sıra sorunları çözmek için fona ihtiyaç duyuluyor.”

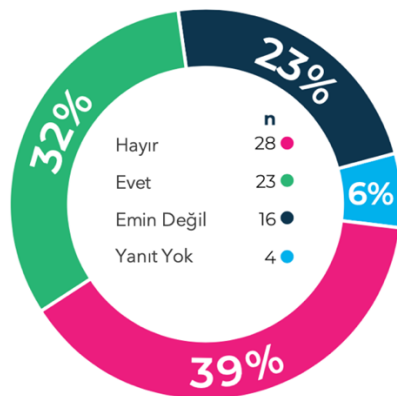
Kuruluşların bu ankete yanıt vermemesinin pek çok nedeni var - LGBTİ gençlerin evsizliği konusunda çalışma kapasitelerinin olmaması da dahil - ve bu raporun daha fazla kuruluşa katılmaları için ilham vermesini ve küresel LGBTİ genç evsizliği hakkında ortak bilgiyi genişletmesini umuyoruz.

Kuruluşların çalıştığı sosyal bağlamları da anlayabilmek için bu araştırma, katılımcıların faaliyet gösterdikleri ülkelerin genç evsizliği politikalarının yanı sıra hükümetler ve LGBTİ’lerle ilişkili filantropi çalışmaları üzerine de sorular içermektedir. Bu konuda ankette katılımcı kuruluşların bulunduğu ülkelerde evsiz LGBTİ gençlerin sorunlarını çözmek üzere politikaların izlenip izlenmediği de açıkça sorulmuştur. Ankette, devletin evsiz LGBTİ gençleri hedefleyen ve spesifik olarak interseks ve trans gençleri hedefleyen destek programları olup olmadığı sorulmaktadır. Ankette son olarak, evsiz LGBTİ gençler odağında yaratılan fon kaynaklarının mevcudiyeti sorulmuştur. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu, bulundukları devletin evsiz LGBTİ gençler özelinde herhangi bir sosyal politika izlemediği veya destek sunmadığını ifade ederken, bir kısım kuruluş da bu konuda bilgilerinin olmadığını dile getirmiştir. Aşağıdaki figürler (bkz. Figür 1 ve Figür 2), katılımcıların genç LGBTİ kişilerin evsizliğiyle mücadele eden politikalar, devlet desteği ve finansal destekler üzerine verdiği cevapları özetlemektedir:

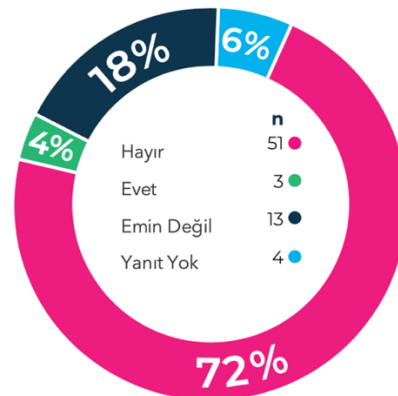
Evsiz LGBTİ Gençleri Destekleyen Devlet Politikaları

FIGÜR 1

Genç evsizliğine yönelik devlet politikaları

Özellikle evsiz LGBTİ gençlere yönelik devlet politikaları

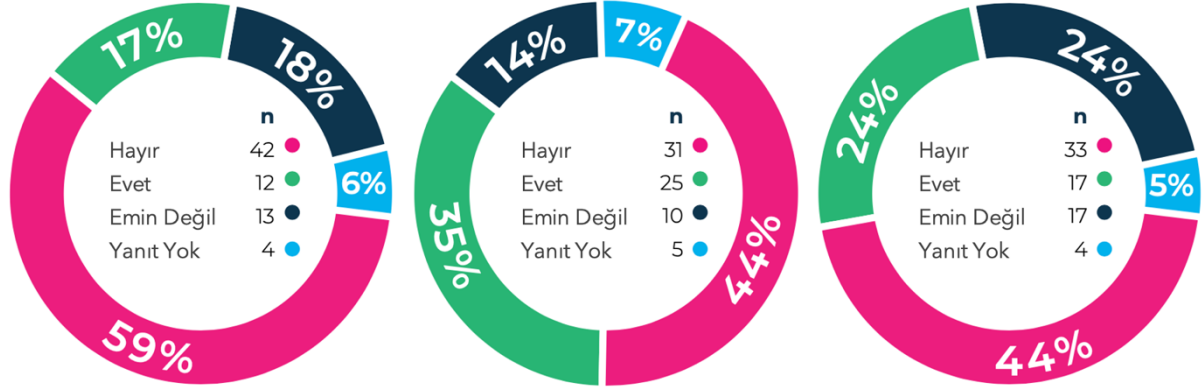
LGBTİ Gençlik Faaliyetlerine Devlet ve Finansal Destek

FİĞÜR 2

Devlet evsiz LGBTİ gençlere yönelik programları destekliyor

Devlet trans ve interseks gençlere yönelik programları destekliyor

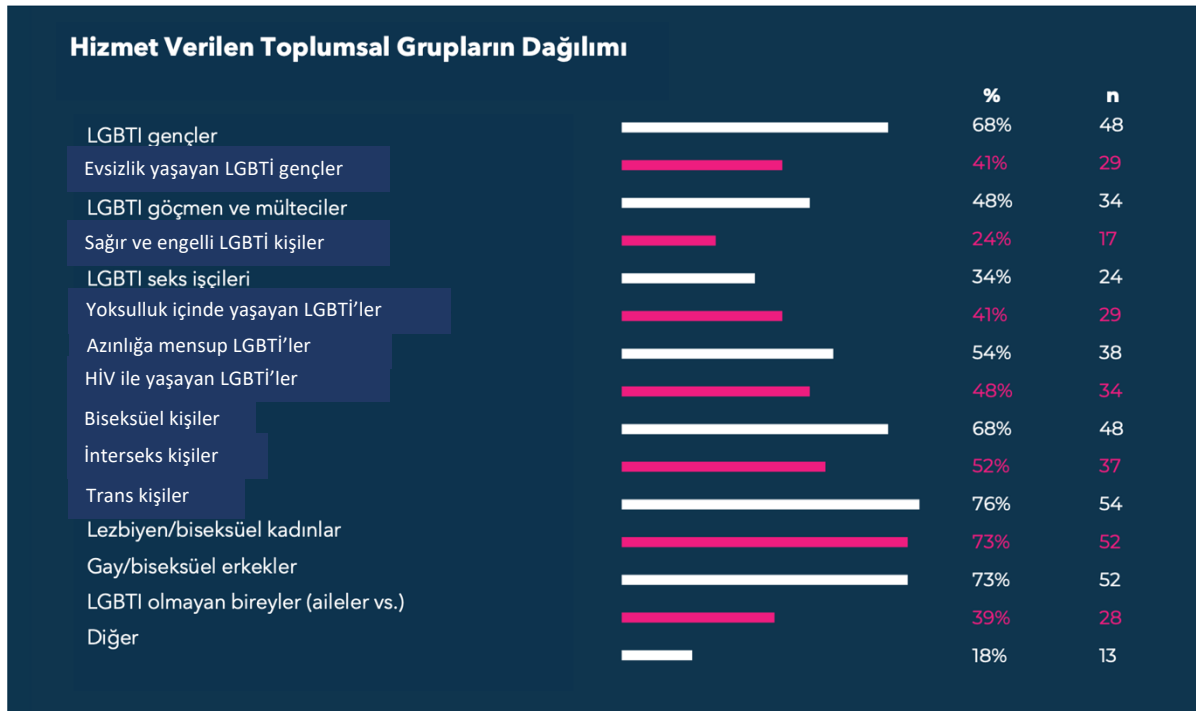
Evsiz LGBTİ gençlere yönelik faaliyetler fonlanıyor

Hizmet Verilen Toplumsal Gruplar

Çalışmada, katılan kuruluşlara özellikle ve öncelikle belirli bir gruba destek sağlamak için çalışıp çalışmadıkları sorulmuştur. Katılımcıların yanıtladığı seçenekler içerisinde 14 farklı toplumsal grup şık halinde verilip aynı zamanda kuruluşların öncelikli olarak destek verdiği grupların şıklarda olmaması halinde "diğer" seçeneği de verilmiştir. Diğer sorular için ise; "evet", "hayır" ve "emin değilim" şıkları seçenek olarak katılımcılara verilmiştir. Ankete katılan çoğu kuruluş özellikle ve öncelikle LGBTİ şemsiyesi altındaki birden fazla gruba destek sağlamak için çalıştığını ifade etmiştir. Bu kapsamda, katılan kuruluşların %68'i öncelikle LGBTİ gençlere destek verdiğini ifade ederken, kuruluşların %41'i evsiz LGBTİ gençler üzerine çalışma yaptıklarını belirtmiştir. Katılan kuruluşların %76'sı trans kişilerle çalışırken %52'si ise intersekslerle çalışmaktadır. Ayrıca, katılımcılardan %48'i LGBTİ göçmen veya mültecilerle çalışan kuruluşlardır ve bazıları LGBTİ genç evsizliğinin göç kaynaklı bir problem olduğunu ifade etmişlerdir. Katılanların %24'ü engelli ve sağır LGBTİ kişiler özelinde çalıştıklarını ifade edip bu topluluk üzerinde daha çok araştırma yapılması gerekliliğine dikkat çekmiştir. Aşağıdaki figür (bkz. Figür 3) katılan kuruluşların destekledikleri gruplar gösterilmektedir:

FİGÜR 3

Demografik Veri Toplama

Demografik verilerin toplanması, sorunların toplumsal grupları nasıl etkilediğini anlamak için önemli olduğu için bu ankette kuruluşların yararlanıcılardan nasıl veri topladığı üzerine sorular sorulmuştur. Ankete katılan kuruluşların yaklaşık üçte biri (%34) yararlanıcılardan her zaman demografik veri topladığını, diğer 37%'si ise yararlanıcılardan bazen veri topladığını ifade etmiştir. Bulgulara göre en sık toplanan veri bireylerin yaşı iken (%59), cinsiyet kimliği (%48), cinsel yönelim (%45) de kuruluşların sıklıkla topladığı veriler arasında bulunmaktadır. Hem cinsiyet kimliği hem de cinsel yönelim hakkında veri toplayan kuruluşlar ise katılımcıların %44'ünü oluşturmaktadır. Katılımcılardan %39'u yararlanıcılardan biyolojik cinsiyet verilerini toplarken, yalnızca %10'u yararlanıcıların ırkı üzerine bilgi toplamaktadırlar. Aşağıdaki figürler (bkz. Figür 4, Figür 5 ve Figür 6), kuruluşların veri toplama dağılımlarını göstermektedir.

Kuruluşların veri toplarken kullandıkları yöntemler birbirlerinden farklı olsa da en sık kullanılan yöntem hizmet verilirken veya verildikten sonra yararlanıcıların doldurduğu formlar olmaktadır. Veri toplanması konusunda, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet ve barınma durumu üzerine tüm kuruluşların uygulayabileceği bir prosedür geliştirmek, hizmet verilen bireylerin yüzdesi, evsizlik yaşayan ve risk grubunda bulunan LGBTİ gençlerin belirlenmesi ve ihtiyaçlarının karşılanması için gelecekte atılabilecek önemli bir adım olmaktadır.

FİGÜR 4

Demografik Veri Toplama		
	%	n
Evet	34%	24
Hayır	18%	13
Bazen	37%	26
Emin Değilim	4%	3
Yanıt Yok	7%	5

FİGÜR 5

"Gizlilik interseks kişiler için çok önemlidir. Yalnızca anketlerimizin belirli amaçları için gereken mutlak minimum verileri topluyoruz. Yukarıdakilerin hiçbirisi, bu kutuların anketlerde genellikle kullanıldığı anlamına gelmez."

Toplanan Demografik Veri Türleri		
	%	n
Evsizlik Durumu	24%	17
İrk	10%	7
Etnik Köken	24%	17
Yaş	59%	42
Cinsiyet Kimliği	48%	34
Cinsiyet	39%	28
Cinsel Eğilim	45%	32
Gelir Durumu	18%	13
İstihdam Durumu	28%	20
Besin güvenliği	45%	32

FİGÜR 6

Veri Toplanmasında Kullanılan Yöntemler		
	%	n
Hizmet verildikten sonra kullanıcının doldurduğu kullanıcı formu	32%	23
Devlet tarafından atanan kimlik	3%	2
Çalışanların varsayımlarıyla doldurdukları veriler	4%	3
Emin değilim	16%	11
Demografik veri toplamıyoruz	4%	3
Bir çok yöntem	18%	13
Bir çok yöntem	8%	6
Yanıt Yok	15%	10

'Genç' Kavramının Tanımı

Evsiz LGBTİ gençler üzerine en çok ifade edilen kavramsal sorun, kuruluşların 'genç' kavramının neyi ifade ettiği üzerine hemfikir olamamasıdır. Bu sorunu anlayabilmek için, ankette her kuruluşun 'genç' kavramını nasıl tanımladığı üzerine sorulara da yer verdik. Bu kapsamda, katılımcılar, 'genç' kavramının hangi yaş aralığına denk geldiğini "18 yaş", "21 yaş ve altı", "24 yaş ve altı", "30 yaş ve altı", "emin değilim" veya "diğer ise ifade ediniz" şeklinde verilen şıklarla ifade etmeleri istenmiştir. Verilen cevaplarda, kuruluşların %34'ü yaygın

olarak 'genç' kavramını "30 yaş ve altı" kişiler olarak kabul ettiği, %20'sinin ise "diğer" seçeneğini işaretleyerek 'genç' kavramını farklı şekillerde ifade ettiği ortaya çıkmıştır. Aşağıdaki tabloda bu soruya verilen yanıtlar özetlenmektedir. Bu soru, kavramsal olarak evsiz LGBTİ gençler sorunu üzerinde ciddi bir önem taşımaktadır çünkü sosyal hizmetin verildiği bireylerin yaş aralığıyla ilgili bilgi içermektedir. Aşağıdaki tablolar (bkz. Tablo 3 ve Tablo 4), kuruluşların 'genç' kavramını nasıl tanımladığını özetlemektedir:

TABLO 3

"Genç" Nedir?	%	n
18 Yaş ve Altı	10%	7
21 Yaş ve Alt	7%	5
24 Yaş ve Altı	17%	12
30 Yaş Altı	34%	24
Emin Değilim	5%	3
Başka	20%	14
Yanıt Yok	7%	5

TABLO 4

"Genç" Nedir?	"Başka" Yanıtlar Kuruluşlar "Genç" Kavramını Nasıl Tanımladı?
26 Yaş ve Altı	15-30 Yaş Arası
27 Yaş ve Altı	16-29 Yaş Arası
28 Yaş ve Altı	18-24 Yaş Arası
29 Yaş ve Altı	18-25 Yaş Arası
31 Yaş ve Altı	18-30 Yaş Arası
Yaş Limiti Yok	"Genç" Olmanın Tanımı Yoktur

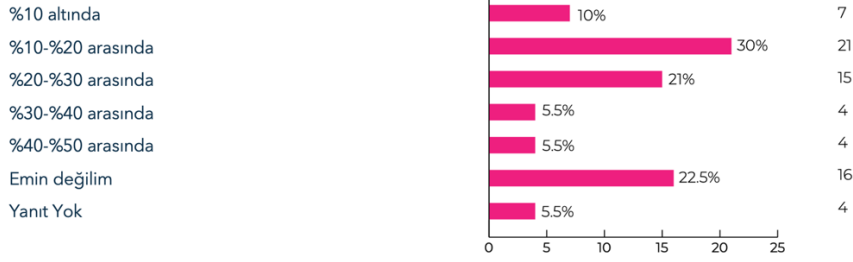
'Genç' kavramının yanı sıra, 'evsizlik' kavramı da kuruluşlar arasında kavramsal farklar göstermektedir. Yaptığımız anket 'evsizlik' kavramının farklı tanımlarını kapsamamaktadır, fakat Gürcistan'da faaliyet gösteren kuruluşlardan birinin yasal olarak 'evsiz' tanımı mevzuatlarda tanımlı olmadığı için, evsiz LGBTİ gençlere hizmet sağlamakta geri kaldıklarını ifade etmiştir. Bu kavramsal sorunlar, istatistiksel farklılıklara yol açıp, veri yetersizliğinden ötürü gerekli hak savunuculuğunun yapılmasını engeller. Bu doğrultuda görünürlük ve aktivizm yetersiz kaldığı için, hükümet koruma politikalarının oluşmasını engellemektedir.

LGBTİ GENÇLERİN EVSİZLİĞİ

Katılımcılardan faaliyet gösterdikleri ülkenin genelindeki evsiz nüfusa oranla yüzde kaçının LGBTİ olduğunu tahmin etmeleri istenmiştir. Bu soruda, katılımcılardan "%10'dan az" ve "emin değilim" arasında 6 şık seçenek olarak verilmiştir. Katılımcıların %30'u yaygın olarak "%10 ile %20 arasında" şıkkını işaretlerken, katılımcıların %22,5'i "emin değilim" şıkkını işaretlemiştir. Aşağıdaki figür (bkz. Figür 7) katılımcıların bu soruya verdikleri cevap dağılımını özetlemektedir:

FİGÜR 7

Evsiz olan gençler genelinde evsiz olan LGBTİ genç bireylerin tahmini dağılımı

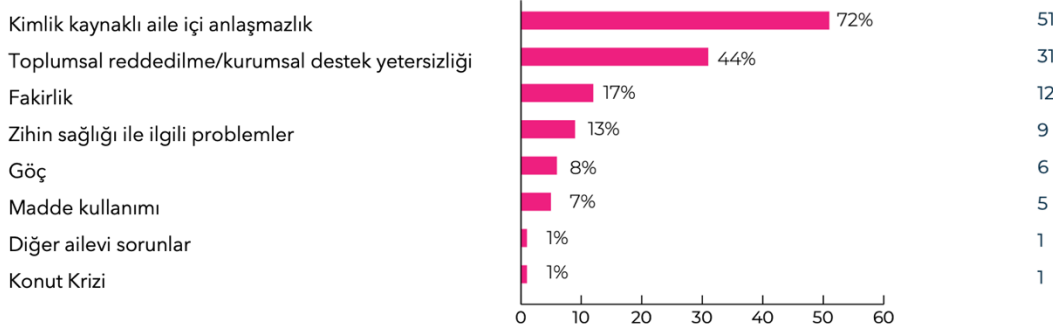

LGBTİ Gençlerin Evsiz Olmalarının Sebepleri

Ankete katılan kuruluşlardan LGBTİ gençlerin evsizliği deneyimleme sebeplerini düşünmeleri ve bunun olası nedenleri üzerine cevap vermeleri istenmiştir. Katılımcıların çoğu (40 tanesi) bu soruyu açık uçlu olarak yanıtlamıştır. Bu yanıtlar gruplandırıldığında karşımıza, yoksulluk, psikolojik sorunlar, aile ile kimlik temelli çatışmalar, madde bağımlılığı, kurumsal destek eksikliği/ toplumsal reddedilme, göç ve diğer aile sorunları gibi 7 tematik kategori çıkmaktadır. Anketimizde yer alan kuruluşların LGBTİ gençlerin evsiz kalma sebepleri ile ilgili verdikleri cevaplar aşağıdaki figürde gösterilmiştir (bkz. Figür 8):

FİGÜR 8

Evsizliğin nedenleri

"Evsizlik ve diğer riskler söz konusu olduğunda lgbtqi gençliğin diğer hassas gruplar arasında daha fazla risk altında olduğuna inanıyorum. Tanıştığım evsizlerin birçoğu mülteci veya belgesiz."

Bu sorunun açık uçlu olması nedeniyle, genç LGBTİ kişilerin evsiz olma durumlarının neden-sonuç ilişkisi üzerine birçok farklı bakış açısı ortaya çıkmıştır. Buna örnek olarak, bazı

kuruluşlar evsizliği aile içi şiddetten ötürü LGBTİ gençlerin haneden kaçması olarak sebeplendirirken; diğer kuruluşlar ise gençlerin kimliğini kabul etmeyen aile üyelerinin onları evden zorla göndermesi şeklinde yorumlamıştır. Eğitim ve istihdam ve barınma konusundaki sosyal hizmet eksikliği ve toplumsal dışlanma da sebepler arasında bildirilmiştir.

COVID-19'un Etkileri

COVID-19'un genç LGBTİ kişilerin evsizlik durumu üzerindeki etkileri ankette yer alan açık uçlu sorular ile ölçülmüştür. Bu kapsamda, katılımcılara ankette "Sizce COVID-19, genç LGBTİ kişilerin evsizlik durumunu ve sizin faaliyet bu alandaki çalışmalarınızı etkiledi mi? Lütfen anlatınız" sorusu sorulmuştur.

Katılımcılardan COVID-19'un %21'i gelir ve işsizlik üzerinde etkisi olduğunu ifade ederken, %18'i pandeminin başından beri evsizlik sorununu ve riskini arttırdığını ifade etmiştir. Katılımcılardan %7'si COVID-19 salgını sebebiyle LGBTİ gençler özelinde danışmanlık hizmetlerinin arttığını ifade ederken, bu danışmanlık hizmetlerinin evsizlik üzerine olup olmadığı belirtilmemiştir. Katılımcılardan üçü, COVID-19'un yeni sorunlar yaratmadığını, ancak halihazırda LGBTİ gençlere - özellikle trans gençlere- karşı olan baskıcı sistemi ortaya çıkardığını ifade etmiştir. Kuruluşlardan bazıları (%20), gençlerin kimliğine saygı göstermeyen aile evindeki stres ve sıkıntıdan söz etmiştir.

Katılımcıların %56'sı genç LGBTİ'ler ile yapılan çalışmalarının COVID-19 sebebiyle etkilendiğini ifade ederken, %31'i bu soruya cevap vermemiş, %10'u emin olmadığını ifade etmiş ve %3'ü küresel salgının çalışmalarına hiçbir etkisi olmadığını belirtmiştir.

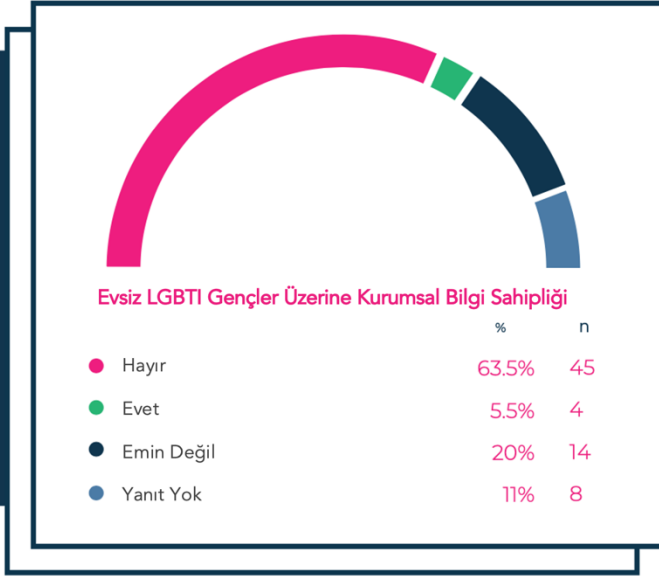
"Hane içinde yaşanan problemlerin bu süreçte arttığını gözlemliyoruz. Birçok kişi aileleriyle birlikte yaşıyor ve LGBTİ kimliklerini ebeveyn ve kardeşlerinden saklıyorlar. Buna ek olarak bu kişiler, maddi gücü az olan hanelerde yaşayıp küçük dairelerde kalabalık bir şekilde yaşıyorlar. Bu şartlar dolayısıyla önceden ikili yaşamlar sürdüren kişiler, COVID-19 öncesinde ailelerinin karşılamadığı kabullenme ve destek verme duygusunu dışarıda gördüğü LGBTİ akranlarından alabiliyorlardı. Bu duygusal desteğin COVID-19 esnasında ortadan kalkması da aile/hane içi gerilim ve aileye ifşa olma riskini artırıyor."

LGBTİ Gençlerde Evsizlikle Mücadele

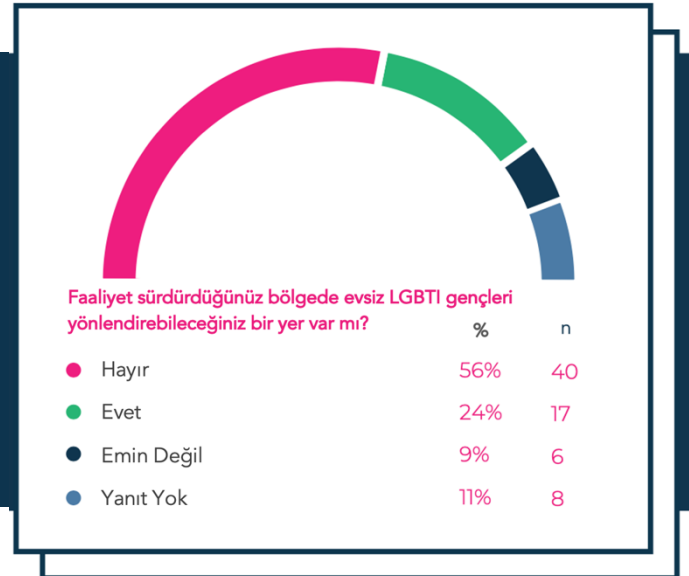
Ankete katılan kuruluşların çoğu (%63), gençlerin evsizliğiyle ilgili çalışma yürüttüğünü, dörtte biri (%23) de gençlerin evsizliğiyle ilgili çalışmalar yapmadığını belirtirken, geriye kalan katılımcılar bu konuda çalışma yaptıklarından emin olmadıklarını (%7) belirtmiş veya yanıt vermek istemediklerini (%7) ifade etmişlerdir.

Ankete katılan kuruluşlarının %63'ü kurumsal olarak evsiz LGBTİ gençlere nasıl yardım edebileceklerini yönelik güven duyduklarını belirtirmişlerdir. Bu bağlamda, LGBTİ gençlerin iletişimde oldukları kuruluşların, evsiz kalmaları durumunda onlara barınma desteği sunabilmeleri, özellikle evsizliğe yönelik devlet programlarının bulunmadığı ülkelerde/ bölgelerde önemlidir. Aşağıdaki figürler (bkz. Figür 8 ve Figür 9) kuruluşların bu soruya verdikleri cevap dağılımını özetlemektedir:

FİGÜR 9

FİGÜR 10

Kuruluşların çoğunluğu (%75) doğrudan evsizlik yaşayan LGBTİ gençlerle çalıştıklarını ve bu gruba hizmet verdiklerini ifade etmiştir. Ankete katılan katılımcılardan yalnızca %7'si doğrudan evsizlik yaşayan LGBTİ gençlerle daha önceden çalışmadığını belirtmiştir. Katılımcı kuruluşlardan yalnızca %56'sı evsiz LGBTİ gençleri yönlendirebileceği başka bir kuruluştan haberdar olduğunu dile getirmesiyle, evsiz genç LGBTİ kişilere hizmet sağlayan diğer kuruluşlar, böyle bir yer olmadığı ya da böyle bir yerin varlığından haberdar olmadıklarını belirtmişlerdir.

FİGÜR 11

Katılan kuruluşlara genç evsizliği üzerine ne gibi hizmetler sağladıkları, "barınma olanakları sağlama", "başka sığınma evlerine yönlendirme", "sağlık hizmetleri", "psikolojik destek hizmetleri", "yasal destek", "akran desteği", "araştırma", "hak savunuculuğu" ve "diğer" çoklu seçmeli şıklarıyla sorulmuştur. "Diğer" şikkını seçen katılımcılar, çalıştığı kuruluşların, gençlerin barınma sorununa karşı sağladıkları hizmetleri; istihdam sağlamak, kira ödemesi için bağış toplama, geçici aile/sığınma evi bulmak gibi örneklendirmiştir.

FIGÜR 12

Evsiz LGBTİ Gençleri Ne Konuda Destekliyorsunuz?

		%	n
Barınak Sağlamak		18%	13
Barınaklara Yönlendirmek		28%	20
Sağlık Hizmeti Sağlamak		7%	5
Psikososyal Destek Sağlamak		37%	26
Yasal Destek Sağlamak		28%	20
Akran Desteği Sağlamak		35%	25
Araştırma		8%	6
Hak Savunuculuğu		25%	18
Başka		10%	7
Yanıt Yok		37%	26

"LGBTQİ kişilere ve ailelerine özellikle reddedilerek evden kovulma ve evsizliğin önlenmesi için danışmanlık veriyoruz. Çocuklarının kimliğini kabul eden ebeveynler arttıkça ailesi ile yaşamaya devam edip farklı eğitim olanaklarına ulaşabilen LGBTQİ gençlerin sayısı da arttı."

Hizmet Verilen Toplumsal Gruplar

Evsizlik yaşayan LGBTİ gençler ile çalışan veya genç LGBTİ evsizliği üzerine çalışma yapan kuruluşların farklı zorluklarla karşılaşmaktadır. Bu ankette, kuruluşların yaşadıkları zorlukları daha net anlamak adına kurumsal olarak yaşadıkları 10 sorunu, büyüklük derecelerine göre sıralamaları istenmiştir. Eğer kuruluşlar doğrudan evsiz LGBTİ gençler ile çalışmıyorsa, çalışmaya başladıkları durumda karşılaşılabilecekleri zorlukları öngörmeleri istenmiştir.

Katılımcılardan %75'i yaygın olarak evsiz LGBTİ gençlere yönelik araştırma ve verinin yoksunluğunu kurumsal olarak yaşadıkları zorluklardan en önemlisi olarak tanımlamıştır. Bu konuda kuruluşların yaşadıkları diğer zorluklar, finansal destek/fon yetersizliği (%72), devlet desteği yetersizliği (%63), altyapı eksikliği (%58) ve evsiz LGBTİ gençler hakkında bilgi yetersizliği (%55) olarak sıralanmıştır. Toplumdaki dinsel öğelerin baskınlığı ise yalnızca kuruluşların %11'i tarafından yaşanan kurumsal bir zorluk olarak ifade edilmiştir.

FİGÜR 13

Karşılaşılan Kurumsal Zorluklar

	%	n
Evsiz LGBTİ gençlerin durumu hakkında bilgi yetersizliği	55%	39
Evsiz LGBTİ gençlerin durumu hakkında araştırma/ veri yetersizliği	75%	53
Yetersiz fonlar	72%	51
Yetersiz devlet/siyasi destek	62%	44
Altyapı yetersizliği	58%	41
Güvenlik problemleri	34%	24
Evsiz LGBTİ gençlerin kurumsal öncelikler arasında yer almaması	28%	20
Yetersiz çalışan	45%	32
Dini sebepler	11%	8
Siyasi sebepler	32%	23
Başka sebepler	6%	4
Yanıt Yok	10%	7

"İspanya'da LGBTİ gençlerin evsizlik istatistikleri bulunmamakta. Yüzdeyi elde etmek için bazı evsizlik örgütleriyle bir rapor hazırlamaya çalışacağız. Bu bilgi, hükümetten daha fazla destek talep etmek ve kamuoyunu bu üzücü durum hakkında uyarmak için çok önemlidir.."

FİGÜR 14

Kuruluş Olarak Yaşanılan Zorlukların Sıralaması

	%	n
Evsiz LGBTİ gençlerin durumu hakkında bilgi yetersizliği	7%	5
Evsiz LGBTİ gençlerin durumu hakkında araştırma/ veri yetersizliği	13%	9
Yetersiz fonlar	36.5%	26
Yetersiz devlet/siyasi destek	10%	7
Altyapı yetersizliği	14%	10
Güvenlik problemleri	0%	0
Evsiz LGBTİ gençlerin kurumsal öncelikler arasında yer almaması	5.5%	4
Yetersiz çalışan	1%	1
Dini sebepler	0%	0
Siyasi sebepler	0%	0
Başka sebepler	3%	2
Yanıt Yok	10%	7

Daha önce yapılan çalışmalar, evsizlik yaşayan trans ve interseks gençlerin yaşadığı zorluklara ve trans ve interseks gençlerle çalışan kuruluşların yaşadığı spesifik kurumsal zorluklara ışık tutmuştur. Buna ek olarak, özellikle trans ve interseks kişiler toplumsal ötekileştirme, kişisel ve kurumsal/yapısal şiddete maruz kalmaktadır. Bu kapsamda, LGBTİ gençlerde evsizliği daha iyi anlayabilmek için yapılan araştırmalarda özellikle trans ve

interseks gençlere özel önem verilmelidir. Ankete katılan kuruluşların %55'i trans kişilerle veya bu konularda çalışırken zorluklarla karşılaştığını ifade ederken, kuruluşların %34'ü interseks kişilerle veya bu konularda çalışırken zorluklar yaşadıklarını belirtmiştir.

"Bu ülkedeki en büyük sorun translara karşı artan şiddet - özellikle seks işçiliği yapan translara. Toplumsal Cinsiyet karşıtı hareketler özellikle translarla* ilgili konuları hedef alarak onları şiddete ve düşmanca tutumlara karşı daha savunmasız hale getiriyor. Ayrıca, devletin cinsiyet uyum prosedürlerini güvence altına alacak ve reçetesiz hormon veya diğer ilaçların kullanımına bağlı sağlık risklerini azaltacak uygun bir düzenlemesi bulunmamaktadır. Bu durum, özellikle trans* kişilerin ameliyatlara hazırlık olarak hormon tedavisini karşılayamadığı ve maddi destek almak için kuruma başvurduğu Covid-19 durumu ve devlet kısıtlamaları sırasında çok barizdi."*

FİĞÜR 15

Kuruluşunuz trans ve interseks birey veya toplumlar ile çalışırken zorluklarla karşılaşılıyor mu?

Trans birey veya toplumlar

- Evet
- Hayır
- Emin Değilim
- N/A (Trans bireyler ve toplumlarla çalışmıyoruz)
- Yanıt Yok

%	n
55%	39
15.5%	11
13%	9
5.5%	4
11%	8

"Şu anda yaşadığımız en büyük zorluk, iktidardaki siyasetçiler ve sağ görüşlü medyanın yürüttüğü trans-odaklı karalama kampanyası. Yapılan sahte haberler ve provokasyonlarla hedef alınıyoruz; bu da günlük hayatımızda bizi sürekli diken üzerinde tutuyor. Herhangi birinin yardıma ihtiyaç duyduğu için attığı bir eposta bile bizi yaftalamaya yönelik kışkırtıcı bir şekilde kullanılabilir, bu gibi durumları trans toplumu olarak hep göz önünde bulundurmak zorundayız."

Anket ayrıca, kuruluşların özellikle trans ve interseks kişiler ile veya onlar adına çalışırken karşılaştıkları güçlükler hakkında açık uçlu sorular da içeriyor. Kuruluşların, trans kişiler ile veya onlar adına çalışırken bildirdiği zorluklar şunlardır:

- Kurumsal, yasal ve siyasi engeller,
- Trans kimlikler, transların hayat gerçekleri hakkında eğitim ve bilgi eksikliği,
- Fon yetersizliği,
- Devlet desteği eksikliği
- Trans kişilere yönelik toplumsal damgalama,
- - Bu durum bazen, transların çeşitli kurumlara güven eksikliğine yol açar,
- - Şiddete ve sistemik ayrımcılığa yol açan genel toplumsal transfobi,
- Seks işçisi trans kişiler,
- Trans kişilerin güvenli barınmaya erişim yetersizliği,
- Kuruluşların hizmet vermek adına trans kişiler ve topluluklarla yeterli bağlantı kuramaması,
- Trans kişilerin hormon tedavilerini devam ettirememeleri

Kuruluşların, interseks kişiler ile veya onlar adına çalışırken bildirdiği zorluklar şunlardır:

- İnterseks görünürlüğünün, aktivistlerin ve toplumunun yeterli olmaması,
- İnterseks görünürlüğünün yeni olması,
- İnterseks görünmezliğinin yaygın olması ve teşvik edilmesi,
- İnterseks kişileri tanımlamanın ve dolayısıyla bulma ve iletişime geçmenin zor olması
- Var olan interseks aktivistlerin tükenmişlik ve yorgunluk deneyimlemesi,
- İntersekslerin sorunları ve hayatlarındaki gerçekler konusunda eğitim ve bilgi yetersizliği olması

Gözlemler ve Sonuçlar

Avrupa ve Orta Asya'da Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans ve İnterseks (LGBTİ) Gençlerin Evsizliğine ilişkin LGBTİ Örgütleri Araştırması 2020, LGBTİ odaklı kuruluşların, LGBTİ gençlerin evsizliği üzerine ve/veya doğrudan evsizlik yaşayan LGBTİ gençlerle yaptığı çalışmalardaki deneyimlerine yönelik bulguları içermektedir. Bu bulgular, Avrupa ve Orta Asya'da LGBTİ odaklı evsizlere hizmet veren kuruluşlara veya bütün ILGA Avrupa üyelerine genellenemese de bu araştırmada raporlanan bilgi ve bulgular, Avrupa ve Orta Asya'da yürütülen evsiz LGBTİ gençleri destekleme ve onların ihtiyaçlarını giderme amacıyla yapılan araştırma, kapasite geliştirme, politikalar ve programlama girişimlerine bilgi sağlamaktadır.

Bu bulgular incelenirken, bulguların küçük bir örnek grubu üzerine kısıtlı bir şekilde analiz edildiği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu ankete yaklaşık 650 kurum davet edilmesine rağmen, yalnızca 71 kurum yapılan anketin çoğunu tamamlayıp araştırmaya dahil olmuştur. Belirtilen katılım ve ankete verilen yetersiz yanıt oranı, LGBTİ gençlerin evsizliğini ele alırken ihtiyaç duyulan verinin toplanmasını güçleştirmektedir. Buna ek olarak, LGBTİ evsizliğinin yaygın olduğu bilinen, Türkiye ve Rusya gibi bazı ülkelerin bu bulgularda yer almadığına da dikkat çekilmelidir. Daha fazla kurumun bu araştırmaya katılmama sebeplerinden biri bazı

kurumların evsiz LGBTİ gençlere odaklı çalışmıyor olduğundan anketin kendi çalışmalarıyla bağdaştıramamış olması olarak tahmin edilmektedir. Buna ek olarak, anketin COVID-19 salgını süresince yapılmasının da katılımı kısıtlayan unsurlardan biri olduğu tahmin edilmektedir. Kurumların kısıtlı katılımlarının bir başka sebebi de “evsizlik” veya “evsizlik üzerine çalışma” kavramının kapsamının kuruluşlarda kafa karışıklığına yol açmış olabileceğidir. Kurumların araştırmaya katılmama sebeplerini detaylı olarak bilinmese de yukarıda belirtilen sebeplere ek olarak; kurumsal kapasite, LGBTİ kişiler ve topluluklar ile ilgili diğer konulara öncelik verilmesi veya araştırmayı tamamlamak için yetersiz kurumsal bilgi diğer sebepler olabilir. ILGA-Avrupa bu raporu yayınlarken bulguların ileride yapılacak olan araştırmalara, kuruluşların daha istekli katılım göstermesini umut etmektedir.

Ankete katılan kuruluşların yarısından azı (%41) özellikle faaliyetlerinde LGBTİ genç evsizliğine odaklanırken, katılımcıların dörtte üçü (%75) evsizlik yaşayan genç LGBTİ’ler ile bir noktada doğrudan çalıştıklarını bildirdi. Doğrudan bu nüfusla çalıştıklarını belirten kuruluşların büyük bir çoğunluğu, genç LGBTİ kişilerin evsizliğinin Avrupa ve Orta Asya’da yaygın olduğunu ifade etti. Ancak, bu bulgular incelenirken, düşük katılım dolayısıyla analiz edilen kısıtlı veri de değerlendirilmelidir. Genç LGBTİ kişilerin evsizliği üzerine doğrudan çalışan kuruluşların gerçek sayısını bilmemekle, bu ankete katılan kuruluşların doğrudan bu grupla çalıştığı için araştırmamıza dahil olduklarını düşünüyoruz.

Ankete katılan kuruluşların çoğunluğu konuyla ilgili bazı deneyimlerini aktarmış olsa da Avrupa ve Orta Asya’da LGBTİ genç evsizliğinin yaygınlık oranları belirsizliğini korumaktadır. Ankete katılanların yaklaşık dörtte biri (%22,5) ülkelerindeki genç evsiz nüfusun ne kadarının LGBTİ olduğu konusunda bir fikirleri olmadığını belirtmiştir. Doğu Avrupa bölgesinde faaliyet gösteren kuruluşların çoğunluğu (%42), Batı Avrupa’da faaliyet gösteren kuruluşların %20’si ve Batı Asya’da çalışan kuruluşların %33’ü, ülkelerindeki genç evsiz nüfusun yaklaşık %10’unun LGBTİ olduğunu düşündükleri ya da “bu konuda herhangi bir fikirleri olmadığı” cevabını vermiştir. Kuzey Avrupa ülkelerinde faaliyet gösteren kuruluşların %31’i ise ülkelerindeki evsiz LGBTİ genç nüfusunun, toplamdaki evsiz nüfusun %20 ve %30 arasında olduğunu tahmin etmiştir. Güney Avrupa’da faaliyet gösteren kuruluşların %42’si ise bu oranın %10 ve %20 arasında olduğunu tahmin etmektedir. Ankete katılan kuruluşların dikkate değer bir bölümü (%8) evsiz genç LGBTİ nüfusun, toplam evsiz genç nüfusun %40 ve %50’si arasında olduğunu tahmin etmiştir. Bu oranlar, genç LGBTİ evsizliğinin yaygınlığını ölçmektedir. Bizim ve diğer LGBTİ odaklı kuruluşların, bu problemi ele almak ve sistematik ve etkili bir biçimde çözebilmek için problemin ölçeğini ve yaygınlığını bilmek ön koşul olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durumu göz önünde bulundururken, kuruluşların faaliyet gösterdiği bölge ve ülkelerin sosyopolitik durumu da önem taşımaktadır.

Yukarıda belirtilen bölgeler, Birleşmiş Milletler İstatistik Birimi tarafından kullanılan Birleşmiş Milletler Geoscheme tanımlamaları üzerinden ifade edilmiştir.

Bulgular, veri eksikliğinin evsiz LGBTİ gençler konusunu ele alırken kuruluşların karşılaştığı bir engel olduğunu saptamıştır. Bu doğrultuda, ankete katılan kuruluşların %75’i veri eksikliğini, %55’i ise bilgi eksikliğini evsiz LGBTİ gençler ile çalışırken karşılaştıkları engeller arasında olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca ankete katılan kuruluşların %41’i özellikle ve

öncelikli olarak evsiz LGBTİ gençler ile veya onlar adına çalışma amacıyla var olduklarını ifade etse de, bulgular, bu kuruluşlarda kişilerin barınma durumu, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, cinsiyet özellikleri gibi demografik verileri toplamak için sistematik prosedürler olmadığını ortaya çıkarmıştır. Bu açıdan, güvenli olduğu sürece sistematik bir prosedür olarak yararlanıcılardan barınma durumu, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği gibi verilerin toplanması, Avrupa ve Orta Asya'da faaliyet gösteren kuruluşların, evsiz LGBTİ gençlerin yaygınlığını, evsizliğin sebeplerini ve sonuçlarını anlaması açısından yararlı olacaktır. Bir dizi kimlik ve deneyimi içeren kapsamlı veri toplamak, genç nüfusun yaşadığı eşitsizlikleri belirlemek ve raporlamak adına kritik bir önem taşımaktadır.

LGBTİ gençlerin evsizliği hakkında rapor edilen veri ve bilgi eksikliğine rağmen, katılımcılar genç LGBTİ kişilerin neden evsizlik sorunu yaşadıklarına yönelik düşüncelerini belirtmişlerdir. Buna göre, genç LGBTİ kişilerin evsizlik sebepleri, kimliğe bağlı aile ile çatışma, toplumsal destek eksikliği/toplumsal reddedilme, yoksulluk, psikolojik problemler ve göç gibi etkenlere bağlanmıştır. Ankete katılanların kuruluşların çoğunluğu (%72) genç LGBTİ'lerin evsizliği veya evsiz kalma riski altında olma sebebini ailelerinin olumsuz tutumları olduğunu belirtmiştir. Bu doğrultuda, LGBTİ odaklı kuruluşlara, daha onaylayıcı alanlar oluşturmalarının yanı sıra, hizmet verdikleri bölge ve ülkelerde, kurum ve kuruluşların politikalarını ve tutumlarını olumlu bir şekilde değiştirebilmek adına hak savunuculuğu yapmalarını öneriyoruz. Önleme çabalarının, politikalarının ve programlarının uygun şekilde geliştirilebilmesi için de LGBTİ gençler arasındaki evsizliğin nedenlerini anlamak önemlidir.

Anketimize katılan üç kuruluş LGBTİ gençlerin, toplumdaki diğer gruplardan herhangi bir fark olmaksızın, finansal, sosyal ve psikolojik sebepler ile evsizlik yaşadığını belirtmişlerdir. Bu tespit gerçekten doğru olsa da bu ortak deneyimleri her ülkenin/bölgenin sosyal ve politik iklimi içinde bağlamsallaştırmak önemlidir. Örneğin, LGBTİ kişilere karşı baskıcı bir tutum sergileyen bir toplumda, LGBTİ gençlerin evsizliği de toplumun damgalanması ve ötekileştirmesi dolayısıyla bunun bir parçası olabilir. Bu tip bir sosyal ortamda, işveren ve ev sahipleri gibi karar verici aktörler de cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ve cinsiyet özellikleri temelinde ayrımcılık yapmakta özgür oldukları için, LGBTİ kişiler maddi dengesizlikler sebebiyle evsiz kalabilmektedir. Bu bağlamda, ayrımcılık yapma özgürlüğü, birçok ülkede ayrımcılık karşıtı yasa ve politikaların eksikliği ile toplumsal kabulün az olmasına işaret eder. Günümüzde birçok bölgede/ülkede, toplumsal damgalama normalleşmiş, onaylanmış; hatta teşvik edilmiştir. Bu durum, ev sahiplerinin ve işverenlerin ayrımcılık yapma hakkına sahip olduklarını hissetmelerine neden olur.

Veri ve bilgi eksikliğinin, LGBTİ gençlerin evsizlik sorununu ele almada kuruluşların öncelikli olarak çektiği güçlük olarak yer almasının yanı sıra, ankete katılan kuruluşlar fon eksikliğinin de bu konuda bir engel olduğunu ifade etmiştir. LGBTİ odaklı kuruluşların bir takım altyapısal ve maddi güçlüklerle karşı, hem temel insan hakları çerçevesinde hak savunuculuğu yapıp farklı gruplara destek olurken hem de homofobik tutum ve söylemlerden etkilenen LGBTİ nüfusun problemlerini etkili bir biçimde çözmesi mümkün değildir. Ankete katılan kuruluşların birçoğu (%90) faaliyet gösterdikleri hükümetlerin, evsiz

LGBTİ gençlerin sorunlarıyla mücadele eden politikalar izlemediğini, izlese bile kuruluşların kendilerinin bu politikalardan haberdar olmadığını ifade etmiştir.

Toplumdaki her grubun temel insan haklarından biri olan barınma hakkından yararlanabilmesi için gençlerin -özellikle LGBTİ gençlerin- evsizlik sorununa hükümetler destek vermelidir. Evsizlik, bireyin kendi başarısızlığı gibi görülse de bu durum, sistemsel bir sorun, başarısızlık ve politik bir problemdir. İnsan hakları perspektifinden, evsizliğin sistematik bir eşitsizlik ve hükümetlerin vatandaşlarının insan haklarını korumasında gösterdiği başarısızlığın ürünü olduğu anlaşılmaktadır. Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi, bu konuya ilişkin, yeterli barınma hakkının aşağıdaki yedi bileşeni içerdiğini açıklar:

1. Kullanım süresi güvenliği: Kiracı veya konut sakinlerinin, zorla tahliye, taciz ve tehditlere karşı yasal olarak bir güvenliği yoksa; konut kendi başına yeterli değildir.
2. Hizmetlerin, malzemelerin ve altyapının mevcudiyeti: Kiracı veya konut sakinleri, temiz su kaynaklarına, yemek pişirmek, ısınmak, aydınlatmak için yakıt ve altyapıya ve yiyecek depolamak ve atık atmak için yeterli alana sahip değilse; konut kendi başına yeterli değildir.
3. Hesaplılık: Konutun maliyeti, sakinlerin diğer insan haklarından yararlanmalarını tehlikeye atacak kadar fazlaysa, konut kendi başına yeterli değildir.
4. Yaşanılabilirlik: Fiziksel güvenliği garanti etmiyorsa veya yaşamak için yeterli alan sağlamıyorsa; sakinleri altyapısal olarak soğuğa, rutubete, ısıya, yağmura, rüzgara, sağlığa yönelik diğer tehditlere ve tehlikelere karşı koruyamıyorsa; konut kendi başına yeterli değildir.
5. Erişilebilirlik: Dezavantajlı ve ötekileştirilmiş grupların özel ihtiyaçlarını karşılamıyorsa; konut kendi başına yeterli değildir.
6. Yer: İstihdam olanaklarından, sağlık ve eğitim hizmetlerinden ve diğer sosyal tesislerden mahrum bir bölgede veya kirliliğe veya tehlikeli bölgelerde bulunuyorsa konut kendi başına yeterli değildir.
7. Kültürel yeterlilik: Kültürel kimliğin ifadesini hesaba katmıyor ve buna saygı duymuyorsa konut kendi başına yeterli değildir.

Bu Rapordan Sonraki Adımlar

Bu rapor, Avrupa ve Orta Asya'da LGBTİ gençlerin evsizliği konusunda çalışan LGBTİ odaklı kuruluşların deneyimlerine ilişkin temel bilgi sağlamaktadır. Anketin bulguları, kaynak geliştirme, daha fazla araştırma ve iş birliği için LGBTİ odaklı hizmet veren kurum ve kuruluşlara birden fazla fırsat sunmaktadır. Aşağıdakiler, Avrupa ve Orta Asya'da LGBTİ gençlerin evsizliğine yönelik mevcut çalışmaları genişletmek için yapılan önerilerdir.

Araştırma tabanını genişletmek:

Bu rapor, Avrupa ve Orta Asya'da faaliyet gösteren LGBTİ odaklı kuruluşların genç evsizler ile yürüttükleri çalışmaları ve ilişkileri belgelemekte atılan ilk adım sayılabilir. İrlanda, İspanya, Birleşik Krallık, Fransa ve Slovenya dahil olmak üzere Avrupa'da faaliyet gösteren kuruluşlar, genç LGBTİ kişilerin evsizliği üzerine yaptıkları araştırmaları devam ettirmektedirler. Bulgularını raporladığımız bu araştırma, Temek Hak Ajansı'nın (FRA) yakın

zamanda yayınlanan verilerinin de desteğiyle, Avrupa ve Orta Asya'daki LGBTİ gençlerin evsizliğinin yaygınlığını ortaya çıkarmıştır; fakat daha fazla araştırma yapılması gereklidir.

Araştırma ekibimizin sınırlı zaman ve kaynakları sebebiyle, evsizlik yaşayan LGBTİ gençlere yönelik, yerel kuruluşların gelecekteki araştırmalara dahil olmalarını teşvik ediyor ve destekliyoruz. Evsiz LGBTİ gençleri daha etkili bir biçimde desteklemek için, fon, bilgi ve toplumsal destek yaratma adına yayınladığımız bu rapordaki verileri ve bilgileri, kuruluşların kendi yerel bağlamlarında yorumlamalarını teşvik ediyoruz. Bu raporda sınırlı katılım olmasına rağmen, bulgularımızın, yerel kuruluşların mevcut hayat kurtaran, katılımı ve görünürlüğü arttıran faaliyetlerini arttıracak konusunda güven duymaktayız. Bu doğrultuda, yerel kuruluşların, ayrıntılı olarak demografik veri toplamasını ve veri toplarken, evsiz LGBTİ gençlerin demografik özelliklerini, evsizliğin sebepleri ve sonuçlarını, barınma hizmeti gibi sosyal hizmet sağlayan kurumlara erişimde yaşanan güçlükleri, karşılaşılan sosyo-kültürel zorlukları ve bu konuya ilişkin hükümet politikalarını da göz önünde bulundurmalarını tavsiye ediyoruz.

Avrupa Komisyonu'na, özellikle FRA ve/veya Eurostat'ın desteğiyle LGBTİ gençlerin evsizliğinin yaygınlığı konusunda araştırma yapılmasını tavsiye ediyoruz.

Sistematiik olarak veri toplamak:

Genç LGBTİ kişilerin evsizliğine "saklı" mesele denmesinin sebebi, cinsiyet özellikleri, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim gibi verilerin sistematiik olarak toplanmamasıdır. Bu raporda özellikle eksik olan, kurumları, interseks deneyimlerinin çeşitliliğini daha doğru bir şekilde kaydetmek için giriş formlarına ve gelecekteki anketlere cinsiyet özelliklerini dahil etmeye teşvik ediyoruz. Cinsiyet özellikleri konusunda kapsamlı ve sistematiik veri toplamak, interseks kişilere yapılan ayrımcılık ile mücadele eden yasa ve mevzuatların oluşturulması için hayati önemdedir. Sistematiik veri toplama süreci geliştirilirken, ülke/bölge bağlamı ve güvenlik riskleri dikkate alınmalıdır. Kuruluş temsilcileri ve gençlerin verimli bir şekilde bilgi toplamak ve rehberliği geliştirebilmek adına çalışma grupları oluşturabilirler. Hükümetler de sistematiik veri toplama çabalarına dahil olabilirler. LGBTİ odaklı çalışan kuruluşlar, hükümetlerinin sistematiik veri toplaması konusunda hak savunuculuğu ve aktivizm yapabilir veya hükümetlere cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ve cinsiyet özelliklerini içeren sistematiik veri toplamak üzerine teknik destek sağlayabilirler. Bu konuda devlet desteğinin olmaması durumunda ise, LGBTİ odaklı kuruluşların, diğer kamusal ve özel sistemler ile (kamu yararı, konut, sağlık, evsizlik ve eğitim hizmetleri gibi) çalışmalarını tavsiye ederiz. Avrupa Komisyonu, üyesi olan hükümetlere politika ve iyi uygulama örnekleri tavsiye etmek ile sorumlu olduğu için, hizmet sağlayan kurum ve kuruluşların ayrıntılı ve kapsamlı veri toplamasında önemli bir rol oynamaktadır.

Yukarıda belirtildiği gibi, gerekli araştırmaların sürdürülmesi için kuruluşların gelecekteki çalışmalara katılım göstermelerini ümit ederken, deneyimleri iyi belgeleyebilmek adını kapsamlı ve aktif veri toplamalarını önemle tavsiye ediyoruz. Aktif ve bilinçli bir şekilde veri toplamak, toplumsal ve siyasi farkındalığı arttırarak, fon bulmak gibi yaşanan diğer kurumsal güçlükleri aşmakta önemli bir rol oynayabilecektir.

Hak savunuculuğu ve farkındalık yaratmak:

Siyasetçiler, donörler ve hizmet sağlayan kurumlar içerisinde LGBTİ gençlerin evsizlik sorunun yaygınlığı ile ilgili farkındalık yaratmak çok önemlidir. Bu farkındalığın artırılmasında LGBTİ örgütlerinin, evsiz LGBTİ gençlerin hayatlarındaki gerçekleri topluma ve siyasi kurumlara iletmesi ve devletin sürdürdüğü yoksulluk ve toplumsal dışlanma ile mücadele politikalarına evsiz LGBTİ gençlerin dahil edilmesi büyük bir önem taşımaktadır.

Kapasiteleri güçlendirmek için çalışmak:

True Colors United, FEANTSA ve ILGA-Avrupa, evsizlik ile mücadele eden hizmet sağlayıcılarının ve LGBTİ odaklı faaliyet gösteren kuruluşların kapasitelerini güçlendirmek için çalışmaya devam etmekte karardır. Bu amaçla kültürel açıdan ihtiyaçlara cevap verebilen kaynaklar ve eğitim geliştirmek için aşağıda listelenen konular üzerine yerel kuruluşlarla birlikte çalışmayı ve onları desteklemeyi umuyoruz:

- LGBTİ gençlerin evsizliği hakkında araştırma yapmak ve gerekli verileri toplamak için kapsamlı araştırma metodolojileri ve etik protokoller geliştirmek;
- Ülkedeki/bölgedeki evsizliği ele alan diğer aktörler/ hizmet kurumları ve LGBTİ gençlerin evsizliği üzerine faaliyet gösteren diğer LGBTİ kuruluşlarını bir araya getirip etkili bir ittifak kurmak için strateji ve uygulamalar hazırlamak;
- Akran öğrenimini sağlamak ve evsizliğin biçimleri ve nedenleri, bu konuda yapılan en iyi uygulamalar, verilen hizmetler, bağış toplama çalışmalarını ve LGBTİ gençlerin evsizliğine ilişkin yerel ve uluslararası hak savunuculuğu hakkında uzman eğitimleri vermek;
- LGBTİ gençlerin evsizliği, bunun nedenleri, zorlukları ve bu konuyu ele almanın önemi hakkında hükümet ve genel kamuoyunun farkındalığını arttırmayı ve sosyokültürel tutumları değiştirmeyi amaçlayan yaratıcı hak savunuculuğu ve kampanya stratejileri geliştirmek ve uygulamak;
- Evsiz LGBTİ gençlerin temel insan haklarını sağlamak konusunda araştırma, kampanya, servis hizmetler, savunuculuk alanlarında yapılan en iyi uygulamalar üzerine kaynak geliştirmek ve yaymak;
- Kurumlar, yakında başlayacak olan Avrupa Evsizlikle Mücadele Platformu'na (EPOCH) katılım yoluyla ILGA-Avrupa ve FEANTSA üyesi olabilirler. Bu üyelik, LGBTİ'lere ve evsizliğe yönelik hizmetler sağlayan kuruluşların kapasitelerini güçlendirmek için stratejik bir fırsat sunmaktadır.
- Avrupa Komisyonu ve ulusal kurum ve kuruluşlar, ESF+ ve yenilenen Gençlik Garantisi (Youth Guarantee) de dahil olmak üzere Avrupa Fonlarının, evsizlik riski altında olan veya evsizlik yaşayan LGBTİQ gençleri desteklemek için seferber edilmesini sağlamalıdır.

Sektörler arası iş birliği yapmak:

Evsizlikle mücadelede sektörler, sistemler ve hizmetlerin iş birliği önem kazanmaktadır. LGBTİ odaklı kuruluşlar veya hizmet sağlayan kurum ve kuruluşlar, yaptıkları kritik çalışmalara rağmen, LGBTİ gençlerin evsizliği problemini kendi başlarına çözememektedirler. LGBTİ odaklı kuruluşlar ve servis sağlayıcı kurumlar, LGBTİ gençler

arasındaki evsizliği daha etkin ve bütünsel olarak ele almak için bilgi, uzmanlık ve kaynaklarını paylaşarak, paydaş olmalıdır.

Kaynakları harekete geçirmek:

Özellikle hükümet desteğinin olmadığı ülkelerde/bölgelerde, genç LGBTİ bireylerin evsizlik problemiyle mücadele için daha fazla fonun erişilebilir ve kullanılabilir hale getirilmesi büyük bir önem taşımaktadır. Genel olarak evsizlik ve yoksullukla mücadele için fon sağlayan donörlerin, özellikle LGBTİ gençlerin evsizliğine yönelik girişimleri fonlaması sağlanmalıdır. Bu fonlar, hizmet sağlama, araştırma, savunuculuk, kampanya, iletişim, eğitim ve bilinçlendirme gibi konularda kuruluşlara yarar sağlamalıdır. İnsan Hakları üzerine verilen fonlar, LGBTİ odaklı evsizlik, insan hakları ve yoksulluk konularını ele alıp, LGBTİ nüfus ile beraber faaliyet gösteren kuruluşların desteklenmesini gözetmelidir. Fon veren kurumlar ve yararlanıcı kuruluşlar, ayrıca, genç LGBTİ kişilerin özel ihtiyaçları konusunda uygun hizmetler sağlanmasını ve toplumun bilinçlendirilmesini amaçlayan eğitim faaliyetlerine de önem vermelidir. Hükümetler ve yerel makamlar, kaynak seferberliği konusunda daha fazla çalışmayı mümkün ve/veya daha kolay hale getirecek olan ayrımcılıkla mücadele mevzuatının geliştirilmesi, tanıtılması ve uygulanması üzerinde çalışmalıdır.

Avrupa Birliğı, ihtiyaçları araştırmak için risk altında olan LGBTİ gençlere yönelik faaliyet gösteren hizmet sağlayıcı kurumlar ve sivil toplum kuruluşları özelinde fon ayırmalı ve bu araç ile evsiz LGBTİ gençlere destek sağlamalıdır.

